

ingediend op **1527** (2022-2023) – Nr. 1
22 december 2022 (2022-2023)

Verslag van het verzoekschrift

namens de Commissie voor Algemeen Beleid,
Financiën, Begroting en Justitie
uitgebracht door Ludwig Vandenhove

over de successierechten

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Steven Vandeput.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Philippe Muylers, Steven Vandeput;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Koen Van den Heuvel, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Maurits Vande Reyde;
Celia Groothedde, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Veerle Geerinckx, Sarah Smeyers, Jeroen Tiebout, Wilfried Vandaele, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Stijn De Roo, Sofie Mertens;
Marino Keulen, Gwendolyn Rutten;
Mieke Schauvliege, Jeremie Vaneeckhout;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Procedure.....	4
2. Inhoud.....	4
3. Bespreking.....	4
4. Conclusie.....	5
Bijlage: Antwoord van Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed.....	7

1. Procedure

Op 31 augustus 2022 werd een verzoekschrift ingediend over de successierechten (verzoekschrift nr. 50 (2021-22)). De verzoeker gaf de volgende titel aan het verzoekschrift: kanker,successierechten,invaliditeit.

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 12 september 2022 en voor verdere behandeling verwezen naar de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie.

De commissie besprak het verzoekschrift een eerste keer op 27 september 2022 en besliste bij die gelegenheid het advies in te winnen van minister Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed over het aspect successierechten van dit verzoekschrift.

Daar waar in het verzoekschrift gehandeld wordt over ziekte- en invaliditeitsuitkeringen, stelde de commissie vast dat het over federale bevoegdheid gaat. Voor wat deze aspecten betreft werd het verzoekschrift via de diensten van het Vlaams Parlement dan ook overgemaakt aan Kamer van volksvertegenwoordigers.

Op 6 december 2022 werd het verzoekschrift opnieuw op de agenda van de commissie gezet met het oog op besluitvorming. De commissie had ondertussen van minister Diependaele een antwoord ontvangen op het verzoekschrift (advies als bijlage).

2. Inhoud

De verzoeker schetst het verhaal van haar moeder die overleed aan kanker na langdurige en dure behandelingen. Tijdens de periode van haar ziekte ontving zij weliswaar een invaliditeitsuitkering, maar in het licht van al haar kosten bleek die nauwelijks adequaat. Ziekte- en invaliditeitsuitkeringen behoren tot de federale bevoegdheid. Dat element van het verzoekschrift kon dus niet behandeld worden in het Vlaams Parlement.

De verzoeker gaat echter ook in op de volgens haar onrechtvaardige regeling met betrekking tot de successierechten. Een echt beleidsvoorstel wordt niet gedaan, behalve dan de verzuchting dat het anders kan en moet.

3. Bespreking

De bespreking start met kennisname van het antwoord van de Vlaamse Regering dat in bijlage bij dit verslag is opgenomen.

Voor *Ludwig Vandenhove* bewijst de inhoud van dit verzoekschrift de nood aan een fundamentele hervorming van de erfbelasting. Zijn fractie blijft pleiten voor een hervorming met een eerlijke bijdrage van de grote vermogens en vooral voor het sluiten van de fiscale achterpoortjes. Vooruit stelt voor een belastingvrije erfbare som in te voeren en een systeem waarin uitgegaan wordt van de ervende, in plaats van diegene die overlijdt.

De budgettaire kostprijs daarvan zou gecompenseerd worden door het sluiten van de fiscale achterpoortjes. Dit zou een eerlijker regeling zijn dan de huidige regeling, zou zorgen voor een faire bijdrage, en zou tegelijk ook budgetneutraal zijn. Op die manier kan men ervoor zorgen dat mensen belastingvrij kunnen erven van hun partner of ouders.

Ludwig Vandenhove is het eens met minister Matthias Diependaele waar deze zegt dat het hier in wezen gaat om een beleidskeuze waarbij de afschaffing van een deel of het geheel van de erfbelasting ook zou leiden tot keuzes op budgettaire vlak (bijvoorbeeld aan de uitgavenzijde).

Sarah Smeyers heeft het antwoord van minister Matthias Diependaele op de vraag naar advies over de successierechtenkwestie gelezen en kan hem volgen in zijn redenering. Ze stelt voor om bij wege van conclusie van de commissiewerkzaamheden dit antwoord tevens te bezorgen aan de verzoeker.

4. Conclusie

De conclusie van het advies van de diensten van de minister bij het verzoekschrift luidt als volgt:

“Hoewel de erfbelasting vaak als onrechtvaardig wordt aangevoeld na het doormaken van een aanslepende ernstige ziekte, is een gehele of gedeeltelijke afschaffing niet aan de orde.

Uiteindelijk treft de erfbelasting verkrijgingen door overlijden, dit wil zeggen het feit dat één of meer personen de nalatenschap van de erflater verkrijgen door de werking van het (burgerrechtelijke) erfrecht. En dit is voor elke erfgenaam een tragisch gebeuren, niet alleen voor nabestaanden van kankerpatiënten.

Naar aanleiding van dit verzoekschrift zijn bijgevolg geen nieuwe decretale initiatieven vereist.”

Uit het advies van minister Matthias Diependaele leidt commissievoorzitter *Steven Vandeput* af dat er, gezien het budgettaire belang van de erfbelasting, en rekening houdend met de hervorming van de erfbelasting in de vorige legislatuur, hier rond momenteel geen verdere decretale initiatieven worden voorbereid binnen de Vlaamse Regering.

In het advies is de inhoudelijke argumentatie opgenomen waarom op het verzoek van de verzoeker niet kan worden ingegaan, maar het staat de parlementsleden vanzelfsprekend vrij om desgewenst ter zake zelf de nodige decretale initiatieven te nemen.

De commissie besluit derhalve zich aan te sluiten bij het advies van de minister, en dit advies als dusdanig ook over te maken aan de verzoeker.

Steven VANDEPUT,
voorzitter

Ludwig VANDENHOVE,
verslaggever

BIJLAGE:

Antwoord van Matthias Diependaele,
Vlaams minister van Financiën en Begroting,
Wonen en Onroerend Erfgoed

ANTWOORD OP VERZOEKSCRIFT nr. 50**Elementen van antwoord**

1. Verzoeker vermeldt allerlei problemen en knelpunten die patiënten en hun familie ervaren ten gevolge van kanker of invaliditeit. Aangezien enkel de grief met betrekking tot de erfbelasting tot de Vlaamse bevoegdheid behoort, zal het antwoord zich hiertoe beperken.

Naar aanleiding van het overlijden van moeder en het daaruit volgend opstellen van de aangifte van nalatenschap, kaart betrokkene de onrechtvaardigheid van de erfbelasting aan op verscheidene vlakken:

- de erfopvolging en de samenstelling van het belastbaar vermogen;
- het budgettair belang van de erfbelasting;
- mogelijke misbruiken.

2. De erfbelasting treft verkrijgingen door overlijden, d.w.z. het feit dat één of meer personen de nalatenschap van de erflater verkrijgen door de werking van het (burgerrechtelijke) erfrecht.

Het wettelijk erfrecht van de langstlevende echtgenoot wordt geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Ingevolge de regels van de regelmatige erfopvolging komt de langstlevende echtgenoot in samenloop met de afstammelingen van de erflater.

Wanneer een rijksinwoner komt te overlijden, dan is er erfbelasting verschuldigd op alle aan de erflater op de dag van zijn overlijden toebehorende goederen, onder aftrek van de ten dage van het overlijden bestaande schulden van de erflater en de begrafeniskosten. De erfbelasting treft dus de netto-nalatenschap (actief min passief).

Wat het actief betreft, heeft het geen belang of de goederen roerend dan wel onroerend van aard zijn. De ligging van de goederen (in België of in het buitenland) speelt evenmin een rol.

De erfbelasting is een zogenaamde aangiftebelasting. Ze wordt in eerste instantie berekend op een door de indieningsplichtige erfopvolgers in te dienen aangifte.

Om de actieve samenstelling van de nalatenschap correct te kunnen bepalen, moet men zich plaatsen op het ogenblik van het overlijden en moet men rekening houden met de vermogensrechtelijke situatie van de erflater. Was de erflater gehuwd onder een stelsel van gemeenschap, zoals in casu het geval was, dan moeten zowel de actiefbestanddelen van het eigen vermogen van de erflater als die van het gemeenschappelijk vermogen worden aangegeven. Bijgevolg bevat het actief in dat geval niet enkel de eigen goederen van de erflater maar ook het netto-deel van de erflater in het gemeenschappelijk vermogen.

De regels inzake de samenstelling van de onderscheiden vermogens (eigen vermogen en gemeenschappelijk vermogen) zijn eveneens terug te vinden in het Burgerlijk Wetboek.

De Vlaamse Belastingdienst moet deze burgerrechtelijke regels inzake erfrecht en huwelijksvermogensrecht respecteren om tot een correcte heffing in de erfbelasting te komen.

3. De erfbelasting, voorheen de successierechten, kent een lange traditie.¹ Hoe ze wordt vormgegeven is een politieke keuze.

De erfbelasting is budgettair belangrijk voor de Vlaamse overheid. Een gehele of gedeeltelijke afschaffing van de erfbelasting gaat gepaard met beleidskeuzes, ook op budgettair vlak, en is momenteel niet aan de orde.

Met de hervorming van de erfbelasting in de vorige legislatuur heeft de Vlaamse Regering binnen de budgettaire mogelijkheden al gevolg gegeven aan de maatschappelijke verzuchting om de fiscale druk op verkrijgingen tussen echtgenoten en tussen partners wanneer één van beiden overlijdt te matigen.²

4. De gelijkberechtiging van alle belastingplichtigen wordt door de Vlaamse Belastingdienst hoog in het vaandel gedragen. Zij behandelt elk dossier met de vereiste aandacht op een uniforme en objectieve wijze, waarbij misbruiken niet worden getolereerd.

Besluit:

Hoewel de erfbelasting vaak als onrechtvaardig wordt aan gevoeld na het doormaken van een aanslepende ernstige ziekte, is een gehele of gedeeltelijke afschaffing niet aan de orde.

Uiteindelijk treft de erfbelasting verkrijgingen door overlijden, d.w.z. het feit dat één of meer personen de nalatenschap van de erflater verkrijgen door de werking van het (burgerrechtelijke) erfrecht. En dit is voor elke erfgenaam een tragisch gebeuren, niet alleen voor nabestaanden van kankerpatiënten.

Naar aanleiding van dit verzoekschrift zijn bijgevolg geen nieuwe decretale initiatieven vereist.

¹ Door het KB van 31 maart 1931 werden alle bestaande teksten uiteindelijk gebundeld in het Wetboek der Successierechten. Dit Wetboek werd, wat Vlaanderen betreft, vanaf 2015 opgeheven en de meeste bepalingen ervan werden overgebracht naar de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

² MvT bij het ontwerp van decreet tot modernisering van de erf- en schenkbelasting, aangepast aan het nieuwe erfrecht, [Parl.St. Vl.Parl. 2017-18, nr. 1584-1](#).